

NGB artikel 33

De sacramenten (H. Doop en H. Avondmaal)

1 belofte en geloof

2 belofte en verduidelijking

3 belofte en versterking

Gemeente,

Wat is er een verschil van inzicht over de sacramenten. Als we denken over de Heilige Doop dan weten we allemaal van het verschil volwassendoop-kinderdoop. En dat kan behoorlijk hoog oplopen in gesprekken. En als we denken aan het heilig Avondmaal dan maakt het nogal verschil. Of je een avondmaalsdienst hier bijwoont, of in de gereformeerde kerk aan de overkant. Of je maakt zo'n dienst mee in een oud gereformeerde gemeenten. Dan vraag je je af: gaat het nou over hetzelfde of hoe ziet dat? Zo'n sfeerverschil proef je.

Dat was in de tijd van de Reformatie ook al zo. Kinderdoop volwassendoop was toen al een strijdpunt. En dat is de eeuwen daarna zo gebleven. En rond het Heilig Avondmaal stond Calvijn tegenover Luther, en ook weer tegenover Zwingli. En dat is toen ook al niet tot een echte eensgezindheid gekomen. Ook al strijd dus.

Je kan denken: moeten wij het daar dan ook nog over hebben? Is er al niet verwarring genoeg? En maakt het de verschillen niet groter dan ze in werkelijkheid zijn? Kun je niet beter zoeken naar wat je verbindt dan naar wat verschil maakt? Kunnen we het niet beter laten rusten?

Of zou die strijd wat anders aangeven? Strijd rond de doop, rond het avondmaal, zou dat soms aangeven dat het gaat om ontzettende belangrijke dingen/inzettingen? Die enorm zegenrijk kunnen zijn en enorme betekenis kunnen hebben? Zo enorm dat de duivel zich geroepen weet om te doen wat hij kan om er een rookgordijn over aan te leggen. A Brakel zegt ergens: "alle dingen waar het meeste nut in ligt voor de gelovigen worden door satan het meest bestreden en verduisterd". Dan zou die strijd rond doop en avondmaal juist een bewijs zijn dat de sacramenten zo belangrijk zijn, zo tot zegen kunnen zijn. Belangrijker dan wij denken. Want speelt nu zo'n grote rol dat je gedoopt bent in je leven? Vindt je dat zo belangrijk? En speelt het Heilig Avondmaal een grote rol in je leven? Alle weken van het jaar door? Of... Zou de behandeling van de artikelen hierover dan niet juist het middel kunnen zijn om aan het licht te brengen hoe belangrijk doop en

avondmaal zijn, van onschatbare waarde.

En daarbij gebruiken we de NGB als gids. Als kerkelijk geijkte, gecertificeerde gids. Dus we hebben er alle vertrouwen in dat het een goede gids is. En dat het een goede gids is blijkt al direct uit de hoofdlijn. Want de hoofdlijn van art 33 heeft één onderwerp. God. Leest maar mee: onze goede God heeft de sacramenten ingezet. Hij verzegelt Zijn belofte, Hij geeft panden van Zijn genade. Hij voedt ons geloof. Hij voegt ze bij het Woord. Hij maakt ons dingen duidelijk. Hij maakt het heil vast. Hij werkt in ons door Zijn Geest. Hij, Hij, Hij. Góð doet ons in de sacramenten.

1 belofte en geloof

Kijk, wij zijn nog wel eens geneigd om vooral naar mensen te kijken. Naar ouders die ten doop houden. Naar het kindje of het huilt. Naar de man of vrouw die zich als volwassene laat dopen. Is hij bewogen en geroerd eronder? Of naar de mensen die ten avondmaal gaan. Wie het zijn, of je wat aan ze merkt. Of bij jezelf: hoe je je voelt, wat je ervaart bij en in jezelf. Maar de NGB wijst ons de goede kant op. Het gaat in de sacramenten om God. Hij doet iets! Zo staat het ook in de inzettingswoorden van de Bijbel. Van de besnijdenis staat er: dit is Mijn verbond dat Ik met u stel. En van het Heilig Avondmaal staat er: dit is het Nieuwe Testament in Mijn bloed. Mijn verbond, Mijn Testament. Het gaat van de HEERE uit.

Dat kun je ook zien aan de tekenen van de sacramenten. Water bij de doop. Water wast. En dat is beeld van Jezus bloed. Dat wast. Van Jezus Geest, Die reinigt. Wij wassen en reinigen onszelf niet, dat doet God. Hij wast in Jezus' bloed zondaren. Brood en wijn bij het avondmaal. Dat is voedsel. Beeld van Jezus lichaam en bloed. En het is God, Die het geestelijk leven voedt met het lichaam en bloed van Jezus Christus. De sacramenten laten zien: het heil is des HEEREN. Hij wast. Hij reinigt. Hij voedt en sterkt. De sacramenten verzegelen Gods werk, Gods belofte. Dat Hij het doet.

En geloof is dat ik dat Hem laat doen. Geloof is: alles de HEERE laten doen. Want ik maak mezelf geen kind van God. Ik ruk mezelf niet uit satans macht. Ik poets mijn zonden niet weg. Ik maak me niet gewillig om God te dienen. Ik houd mijn geestelijk leven niet in stand, ik houd niet vol in verdrukking en beproeving, ik houd mijn gebed niet gaande. En toch met het. Want anders word ik niet zalig. Ben ik niet

rechtvaardig voor God, leef ik niet tot Zijn eer, kom ik om in het verderf. Dus het moet, maar ik kan het niet. Geloof is: HEERE, doet U het. HEERE, U laat ik het doen. Aan U geef ik mij over.

Wat doen de sacramenten een appél op ons. Geloof! Geloof toch, vertrouw toch dat de HEERE zal en wil wassen en reinigen van zonden. Geloof en vertrouw toch dat de HEERE zal en wil voeden en versterken in strijd en kruis. Sacramenten vragen om geloof. Wij beseffen dat meestal gelukkig wel bij het Heilig Avondmaal: dat dat om geloof vraagt. En dat je niet aan kunt gaan als je niet het ware geloof hebt. Dat je je dan een oordeel eet en drinkt. Maar elke doopbediening kijkt ons evenzeer aan: en nou nog ongelovig? En nu nog Mij niet vertrouwen? Nu nog je niet aan Mij overgegeven? Of denk je toch dat je het niet nodig hebt? Vergeving en nieuw leven, voeding en versterking van Jezus' offer. Dat je ook wel zonder kunt, of dat je het ook wel zelf kunt? En dat terwijl de doop betuigt: Ik wil het geven en ook: je hebt het nodig, echt waar, Ik beloof het niet zomaar. Wat verschrikkelijk als je gedoopt bent en ongelovig, zonder ware overgave aan de HEERE. Zijn belofte niet hebt aangegrepen en de HEERE niet te voet gevallen.

2 belofte en verduidelijking

De zaligheid is dus Gods werk. Dat blijkt uit het Woord en ook uit de sacramenten. En hoe verhouden die twee nou tot elkaar? Je zou dat kunnen vergelijken met het volgende. Een vader belooft zijn kinderen dat hij hen een laptop zal geven. Dat zegt hij elk van zijn kinderen. Dan mag je aannemen dat hij dat ook doen zal. Dat hij meent wat hij zegt en ook zal doen wat hij zegt. Maar stel je voor dat je vader het volgende doet. Hij heeft een folder gezien waar die laptops instaan en hij knipt die foto uit. Die foto doet hij in een envelop en die geeft hij aan elk van zijn kinderen. Dan gebeuren er eigenlijk twee dingen. In de eerste plaats kunnen de kinderen nu zien wat hen beloofd is. Dat maakt ze precies duidelijk wat vader bedoelt en wat voor laptop hij bedoelt. Deze. En in de tweede plaats maakt vader hierdoor nog extra duidelijk dat hij echt die laptop wil geven en zal geven. Het zou toch onredelijk en onbillijk zijn om nu nog te denken: nou, je zult zien straks doet vader het toch niet. Als ik hem eraan herinner dat hij me een laptop zou geven dan zegt hij, o, dacht je dat echt? Nou dan ben je er mooi ingetrapt. Dat mag je toch niet denken. Dan beschuldig je die vader wel van enorme onbetrouwbaarheid en listig, eigenlijk gemeen, gedrag.

Zo geeft God ons Zijn belofte. In Zijn verbond. Dat Hij zaligmaakt en dat Hij zonden vergeeft en nieuw leven geeft. Dat Hij dat leven in stand houdt en zal doen volharden tot het einde. Dat belooft Hij. Zo ben Ik, dat doe Ik. Aan u, aan jou, aan mij. In Zijn verbond. En nu geeft de HEERE er ook nog die foto bij. De Heilige Doop en het Heilig Avondmaal.

Daarmee belooft Hij niets nieuws, niet iets anders, of meer dan Hij al doet in Zijn verbond en Woord. Maar wat Hij beloofd heeft maakt Hij zichtbaar. Wassen, reinigen, voeden en sterken zal Ik doen. Daarmee maakt Hij nog duidelijker wat Hij bedoelt. En daarmee verzekert Hij je ervan dat Hij het echt meent. Hij verzekert je van Zijn goedwillendheid staat er. Echt, Ik zal het geven. Zo ben Ik. Zou je nu mogen denken: als ik nou straks vraag om wat Hij heeft beloofd, als ik vraag om vergeving, om nieuw leven, om voedsel en om kracht, dan zal Hij zeggen: ja, dat had je gedacht, dat heb je dan mooi verkeerd gehad? Zou je dat mogen denken? Als God het al beloofd heeft in Zijn Woord en verbond, en dan ook nog laat zien in doop en avondmaal, mag je dan denken: o, maar als ik er nou op terugkom, dan trekt de HEERE het terug, dan doet Hij het toch niet? Mag je dat denken?

Waarom doet de HEERE dat eigenlijk? Waarom geeft Hij de sacramenten? Dat doet Hij met het oog op twee dingen, zo begint artikel 33. Onze goede God heeft dat gedaan, acht hebbende op onze grovigheid, ons onverstand, en de zwakheid van ons geloof.

Dus allereerst vanwege ons onverstand. Omdat wij zo onbevattelijk zijn voor de geestelijke dingen. Ons zo slecht een voorstelling van kunnen maken. Wij zijn aards en door de zonde zo vatbaar voor aardse dingen, wat je kunt zien, vastgrijpen. Een scooter, een bord eten, een schoolopdracht, een werkopdracht, een mooie jurk, een mooie auto. Dat zie je, daar gaan je gedachten wel eens heen. Maar de geestelijke dingen, ja dat ligt heel wat moeilijker. Dat noemen we al gauw abstract. Vergeving, zondekennis, vernieuwing, geestelijk leven en geestelijk voedsel, volharding in geloof. Als het daarover gaat dan dwalen onze gedachten heel wat makkelijker af. Terwijl het de allerbelangrijkste dingen van ons leven zijn, maar toch.

Nou zien wij en maken wij in onze tijd mee dat daar van alles aan gedaan wordt om dat op te vangen. Dan zegt men, dat je het ook anders met doen. Je moet niet alleen met een preek werken, en als je dat al doet, moet het concreet zijn en actueel en kort. Maar men zegt vandaag de dag ook gerust: je moet er een koor bijhalen bij de kerk, of toneel en

drama. Dan zien de mensen tenminste wat, dan boeit het ze, want de preek alleen heeft zijn tijd gehad, echt. Nou is dat niet nieuw, ook al in de tijd van Paulus kwam dat voor: er waren reizende toneelgezelschap-

pen die dramastukken opvoerden. Maar dan zien we ook dat Paulus daar nooit in mee is gegaan. Paulus hield het bij de prediking, de dwaasheid der prediking. En God komt Zelf ons tegemoet als mensen die zo graag wat willen zien, en die zo moeilijk zich de geestelijke dingen voor kunnen stellen. Maar dan op Zijn manier. Niet met toneel en rollenspel, maar met water, brood en wijn. Zo laat God zien wat Hij bedoelt. Daarmee wil God ons tegemoetkomen in ons onverstand en onze aardseheid. Om het ons duidelijk te maken, om onze gedachten erbij te bepalen en er wat voor te kunnen stellen. Zo mag je kijken naar de doop: wassen, reinigen. Dat doet God. Mijn schuld wassen, van zonde me reinigen. Zo mag je kijken naar het Heilig Avondmaal: voeden en sterken doet God. Met vergoten bloed en verbroken lichaam, Jezus' offer. En heb je nooit eens gehad dat je er wel naar kon blijven kijken? Je verwonderen. Weiden met een verwond'rend oog? En je dacht echt niet meer aan je auto of jurk of scooter of wedstrijd of werk of wat dan ook: Je ging er helemaal in op: vergeving, reiniging, nieuw leven, voeding, volharding, om Christus wil.

Of: vinden we ook de sacramenten saai? Een doopbediening gaat nog wel, dat duurt niet zo lang en die kinderen zijn leuk om naar te kijken. Maar een avondmaalsbediening..... Hoe zou dat komen? Wat betekenen verzoening, vergeving, geestelijk voedsel en Jezus' offer voor ons? Is dat meer waard voor ons dan werk, auto, gezondheid, wedstrijd, diploma? Of is eigenlijk heel de week ons hart en leven meer gericht op die andere dingen? Spelen die eigenlijk meer een rol dan de geestelijke? En: waar kijken we doordeweeks naar? En 's zondags? Wie zijn kinderen opvoedt met video's, dvd's, programma's en computerspelletjes, wat denkt u, zou hen dan doop en avondmaal boeien? Wie zijn kinderen nauwelijks voorleest, en zeker geen boekje met inhoud, maar stilstaat met bewegende beelden en flitsen, die vervreemdt ze van in de inzetten van de HEERE. Dat is echt een punt voor de opvoeding en voor onszelf.

3 belofte en versterking

En waarom doet God nog meer sacramenten geven? Ten tweede vanwege onze zwakheid. De zwakheid van ons geloof. Dwz.: ons geloof is niet automatisch sterk genoeg om te strijden, te dragen, te vertrouwen, te volharden. En het is het ware geloof eigen dat er kruisen en aanvallen zijn.

Daar zijn de aanvallen van het geweten. Als het mijn zonden registreert. Meldt da tik tegen al Gods geboden gezondigd heb en er geen van gehouden heb. En dat al zolang en dat telkens weer. Gisteren, vandaag. Het geloof wordt aangevallen en onderdrukt. En het durft bijna geen nochtans meer te zeggen.

Dar is de aanvechting van de duivel. Met de zondigheid van mijn hart. Als ik toch echt geloofde zou ik niet zo lusteloos zijn, niet zo dor en doods. Dan zou ik toch graag bidden, graag naar de kerk gaan. Dan zou ik toch meer hemelsgezind moeten zijn en zijn. En ik haast geen nochtans zeggen.

Er is de last van het kruis. Als God beproeft en kastijdt. Als ik dingen meemaak die me zo schokken en die zo zwaar wegen. En mijn gebed lijkt wel onverhoord te blijven, niet eens aan te komen. Het lijkt wel of de HEERE niet van me weten wil. En ik durf geen nochtans te zeggen.

Daar is de aanvechting van de uitverkiezing. Als ik niet uitverkoren ben helpt het toch niets. En ik weet niet of ik dat ben/en hoe kan ik dat eigenlijk weten? En ik durf niet te zeggen: nochtans.

En ik voel me zo krachteloos. Als er ooit iets ergs gebeurt, dan kan ik dat niet aan. Dan komt er opstand en dan verzaak ik alles. Dan zweer ik het vast af en dan wil ik alleen maar van het kruis verlost worden. En ik durf niet te zeggen nochtans.

En ik denk wat er gebeurt als er vervolging komt. Al sik zie hoe makkelijk ik nu al zwijg en verloochen uit angst om buiten de groep te vallen, o als er dan echt vervolging komt. Echt marteling of gevangenschap. Dan laat ik het vast bij zitten, dan durf ik niet meer en dan verloochen ik Hem.

Ik ben zo zwak. De twijfel kan zo maar toeslaan. Jij, jij vrede met God? Jij, jij volharden tot het einde? En de wind van de wanhoop, van de moedeloosheid waait om de muren van mijn leven heen. En door de kieren van de twijfel vat die wind naar binnen. Zomaar zou dat kunnen. Gemeente, dat herkent u toch wel? U weet toch: een kunstbloem heeft altijd groene blaadjes. Bloeit altijd en verlebt nooit. Een kunstbloem daar komt geen dier op af om hem op te eten, die wordt met rust gelaten. Een echte bloem kan verdorren en zijn kleur verliezen. Een echte bloem kan belaagd worden door ongedierte. Schijn geloof staat nooit onder druk en is altijd hetzelfde. Waar geloof herkent dat, aangevallen worden, onder druk staan, de wind van wanhoop en moedeloosheid waait om je hart heen. Herkent u het?

Daarom geeft onze God dus ook sacramenten. Om Zijn beloften te verzegelen en om panden te zijn van Zijn goedwillendheid. Dat God goedwillend is jegens mij. En de sacramenten die verzegelen dat aan mij. En laten mij zien waarom dat dat kan en is. Omwille van Christus. De tekenen van water, brood en wijn wijzen allemaal op Christus. God is niet welwillend jegens mij omdat en wanneer ik iets heb of iets ben. Maar al heb ik niets, al heb ik enkel zonde, al heb ik geen zondekennis

voor mijn gevoel, al heb ik een zwaar kruis, al is er een uitverkiezing, al ben ik zwak en onbekwaam, nochtans God. Dat verzegelt het sacrament: Gods belofte. En: Gods goedwillendheid. Die moet ik niet af willen lezen uit mijn hart of mijn indrukken of mijn heiliging, of mijn vordering, of mijn levensomstandigheden, maar uit Gods verbond en sacramenten. God is zondaren goed gezind om Christus wil. Nochtans; al heb ik schuld, al voel ik geen leven, al maak ik iets ergs mee, al lijkt de hemel van koper, al is er een uitverkiezing, nochtans, om Christus wil God is mij goedgezind! Calvijn spreekt vaak over de sacramenten als leuning. Een heel smal bruggetje. Een smal plankje. Ik dreig te wankelen en de overkant niet te halen. Maar er staat een leuning langs en daar houd ik me aan vast en zo kom ik stap voor stap verder. Leuning om me te leiden tot Gods goedwillendheid. Tot de zaligheid, tot de zekerheid, tot het hart van God. Wat is de HEERE dat waard, dat we Hem geloven, vast geloven, altijd vertrouwen, niet twijfelen. Dat is Hij zo waard!

Wat zijn de sacramenten je dan veel waard! Kijk, wie van zichzelf heel wat verwacht mbt zijn geloof die heeft niet zoveel op met de sacramenten. Wie verwacht dat hij zijn geloof wel kan vasthouden, dat zij haar geloof kan overeind houden, en natuurlijk niet zal twijfelen, en natuurlijk gelooft dat Jezus voor je is gestorven, die zou eigenlijk wel zonder kunnen. Wie zichzelf heel wat toeschrijft mbt geloof die kan ze missen naar eigen inschatting. Maar wie dat afleert, wie erachter komt zijn geloof niet te kunnen vasthouden, niet te kunnen overeind houden, zo kwijt te kunnen raken zelf, zo te kunnen vervallen in twijfel en wanhoop, voor die krijgen de sacramenten waarde. Hoe meer je eigen zwakheid leert kennen hoe rijker de sacramenten worden voor je.

Zo voedt de HEERE het geloof door de sacramenten. Sterkt Hij het geloof tegen alle aanvallen en bestrijdingen die twijfel kunnen en willen zaaien. Opdat het geloof toch zal zeggen en zingen: God zal mij aannemen en zal mij verlossen. En ik ben Zijn kind en zal de hemel beerven. Dat geloof is de HEERE waard. Dat geloof is wat de HEERE waard is. Met minder doen wij de HEERE tekort. Met twijfelmoedigheid, met ongelooft, met onzekerheid doen wij de HEERE oneer aan! De HEERE is het zo waard om geloofd te worden: vast en zeker en vertrouwend.

Dan is het goed om te zien dat beide sacramenten daarin hun plaats hebben, hun eigen plaats. Als je worstelt met vragen over de toe-eigening, vragen als wil de HEERE mij aannemen in Zijn rijk, wil Hij mijn zonden vergeven, mij aannemen als Zijn kind? Want ik heb zoveel en er is zoveel.... Vragen over het begin van het heil, de ingang in Gods rijk. Dan is daar de Heilige Doop. Ja, dat wil God, onbegrijpelijk, maar waar. Onbedrieglijk waar. Dat wil Hij vanuit wat in Hem is. Aan goedertieren-

heid en genade. Want God wist al dat ik in zonden ontvangen en geboren was en toch, toch verzegelde Hij Zijn goedwilligheid aan mij.

Als je te kampen hebt met vragen over het volharden. Zal ik het volhouden? Zal mijn geestelijk leven bestand zijn tegen wat erop af kan komen? Het voelt soms alsof het morgen over en uit zal zijn. Zal ik het halen tot op mijn sterfbed tot in de martelkamer? Dan is daar het Heilig Avondmaal. Jazeker. God zal voeden en bewaren. Hij al in stand houden. Vast en zeker. Om Christus wil. Wie Hij kocht met verbroken lichaam en vergoten bloed zal Hij nooit, nooit los laten rukken.

Dat is de waarde van de sacramenten. Om me terug te laten vallen op God beloften. De waarde zit hem niet allereerst in de beleving van het moment. Dat je ontroerd bent als je de doopbediening ziet, dat je heel wat voelt als je als volwassene gedoopt wordt. Dat je ervaring hebt van Gods liefde aan de tafel. Dat kan ook met andere middelen er zijn, dat gevoel. Een zangavond van jouw stijl kan je ook heel wat doen. Een goed gesprek met iemand over het geestelijk leven kan ook een fijne ervaring zijn. En een paar dagen later kun je je afvragen: was het nou echt of alleen maar gevoel? Maar het sacrament verzegelt Gods belofte. Daar kun je op terugvallen. Elke dag van je leven. HEERE, U bent goedwillendheid jegens mij. U wilt mij hebben en zaligmaken, tegen alles in. Elke dag van de drie maanden na de avondmaalsbediening: HEERE, U zult mij voeden en doen volharden. U zult mijn geestelijk leven voeden. Daarom zal ik aankomen zeker weten!

Amen.